YAVUZ BÜLENT BAKÎLER'ÎN
"ÇAĞDAŞ TÜRK ŞİİRİ" İÇERİSİNDEKİ YERİ

İbrahim TÜZER

Edebiyatımızda "Milli Edebiyat" dönemi ile başlayan "Halka Yönelme" hareketi, roman ve hikâyeden sonra şiirde de kendini göstermeye başlamış, bu dönemden itibaren edebiyatımızda, halkın dertlerini anlatan, Anadolu insanının sorunlarına eğilen şiirler kaleme alınmaya başlanmıştır. Bu dönemde özellikle "Hisar" dergisi şairleri tarafından geliştirilerek takip edilen halka yönelme hareketinin, günümüzdeki en büyük temsilcilerinden birisi de Yavuz Bülent Bakiler'dir.

Kendi öz kültürü ile sürekli barışık halde olan bir ailenin çocuğu olarak Sivas'ta doğan Bakiler, Sivas şehrinin sosyal ve kültürel değerleri içerisinde yetişmiş bir Anadolu çocuğudur. Yavuz Bülent Bakiler'i çocukluğunda şiire yönelten amillerden birisi de doğmuş olduğu şehrin sosyal ve kültürel yapısıdır. Bakiler henüz çocuk denebilecek bir yaşta halk âşıklarını dinler, onların çalıp söylediklerinden etkilenir. Bu konuda Bakiler, kendisi ile yapılan bir mülâkatta şöyle demektedir: "Halk âşıkları, sazlarım sırtlarına vurarak sokak sokak dolaşır ve istenilen yerlerde üç beş kuruş karşılığında veya bir öğün yemek içim çalıp söylerdi. Biz mahallenin çocukları olarak o âşıkların peşine düşer, onları coşkuyla dinlerdik. Âşıkların vezinli kafiyeli sözleri dikkatimi çekerdi"(l)

Şair edebi kişiliğinin oluşmasında, çocuk denebilecek yaşta, halka ait olan değerlere ilgi duyarak onların peşinden gitmesinin, çok büyük katkıları olmuştur. Bakiler, Necip Fazıl, A.Nihat Asya, Cahit Külebi gibi sanatı toplum yararına bir vasıta olarak gören şairlerden almış olduğu ilk tesirler ile şiirler kaleme almış, belirli bir noktadan sonra ise kendine özgü şiir çizgisini kurarak, "gerçekçi" ve "içli" bir şiire yönelmiştir.

Bakiler, ilk şiirlerinden son şiirlerine kadar sosyal hayatı ve bu hayatın içerisine gizlenmiş olan milli nitelikli değerleri anlatmış, çağımızın tüm olumsuzluklarına rağmen, bu değerlerin tüm "Türk Dünyası"nda yaşaması için, şiirini kullanmıştır. Onun şiirlerini, kaynağı mazide olan bir pınarın geleceğe doğru akan serin ve duru sularına benzetmek mümkündür. Bazı dizelerindeki keder, bazılarındaki hasret, yalnızlık, öfke hatta nefret dahi bu "duru"luğu bozmaya yetmez.

Yavuz Bülent Bakiler, geleneksel şiirimizin muhteva ve biçim özelliklerini, kendi şiir potasında eritip, çağın gereksinimlerini ve yeniliklerini de göz önünde bulundurarak geçmiş ile gelecek arasında "köprü" vazifesi gören bir şairdir. Bu anlayış içerisinde kendi çizgisini kurmayı başaran Bakiler'in şiirlerinde, Türk halkına ait özgür arayışlar vardır; "Maddî-manevi çehresiyle vatan, İslam ruhu ve günlük yoksulluklar içindeki insanımızın ilham ettiği duygular, Bakiler'i gerçeğe bakan yeni, milli bir şiir dünyasına yaklaştırmıştır. Lirizmi ile birlikte düşünce dünyası da açık olan Bakiler, Türk-İslâm / Çağ-Tarih terkibinin hava ve ilhamı ile yazmaktadır."(2)

Onun şiirlerinde var olan temlerin esası, ferdi duygulardan yola çıkarak sosyal bir bütünlük arz eder. Örneğin Bakiler, Anadolu insanımızın ve çocuklarımızın haline, geçmişindeki ihtişamına nazaran, geri bırakılmış ülkemize, ideolojilerin yıkıcı ve bozguncu tavrı ile değil, acıyan, içli bir memleket çocuğunun duygularıyla bakmaktadır. "Eserlerinin Anadolu coğrafyası ve Anadolu insanına yönelen mısralarında, samimî bir sevgi ile yapıcı bir tavır görülür."(3) Bu bakış tarzı, Bakiler'in gerçek manada "sanatçı" kimliği ile günümüz çağdaş Türk şiiri içerisindeki yerini belirginleştirerek ortaya koymaktadır.

Bakiler, Anadolu'yu ve onun insanım anlatırken, herhangi bir ideolojik saplantıya girmeden ve herhangi fikre hizmet etmeden, objektif olarak hareket etmiştir. Onun gayesi bir Türk olarak, üzerinde yaşadığı vatanı her yanıyla tanımak ve sevmektir. Onun bu sevgisi bir ananın çocuğuna duymuş olduğu sevgi gibi içten ve tabidir. Bakiler,

> "Ben elleri toprak kokan bir babanın Ve topraktan koparılmış canlı bir kaya gibi Burcu burcu vatan kokan bir ananın oğluyum Ben doğuluyum"
>
> (Ben Doğuluyum / Yalnızlık / s 66)

diyerek, ne kadar Anadolulu ve ne kadar bu vatanın bir evladı olduğunu ifâde etmektedir. Bakiler, Anadolu'yu tanımadan anlatmaya kalkışan şairlerin aksine onu her yönüyle tanımaya çalışmış, Anadolu'da yaşayan halk ile âdeta bütünleşerek onların her türlü acılarını, dertlerini, ümitlerini kendi yaşıyormuşçasına dile getirmiştir. Bakiler, "Anadolu Acısı" admı taşıyan bir diğer şiirinde de;

> "Anadolu, Anadolu, ah Anadolu Bir yanında güzellik, incelik ve nur
> Bir yanında, bir yıldan beridir süregelen Toz-toprak, tezek, çamur..."
>
> (Anadolu Acısı / Duvak / s 15)

derinliklerden gelen bir Anadolu sevgisi ile onun her iki yanını da gözler önüne serer. Bir tarafta tarihimize, medeniyetimize beşiklik eden öz yurdumuz, diğer tarafta yoksulluk çeken bakımsız bir toprak parçası olduğuna işaret eder.

Bakiler, şiiri sadece bir ilham ve heyecan işi olarak görmez, şiirin aynı zamanda köklü bir kültür meselesi olduğu inancındadır. Şiire bir fikir ve ideoloji açısından bakılmasının çok yanlış bir tutum olduğunu belirtirken; "Şiire ideoloji açısından bakanlar için önemli olan sanat değil, propagandadır. Bu bakımdan yazılanlar umumiyetle bir el ilânı mahiyetini taşımaktadır. Bu propagandacıların gürültü ve reklâmları, gerçek şiir kozasını örenleri maalesef gölgelemektedir."(4) inancını taşıyarak, çağdaş Türk şiirimizin büyük gürültüleri içerisinde, Bakiler kendi kozasını örmeye çalışmaktadır.

Türk insanını ilgilendiren hiçbir meseleye yabancı kalmayarak, kültürden sanata, eğitimden dış politikaya kadar pek çok sahada fikirler edinip, bu fikirleri geniş kitlelere duyurmaya çalışan Bakiler, şiir dışında dil hakkında da samimî ve içten görüşler taşımaktadır. Kökü mazinin derinliklerine kadar uzanan Türkçemizi, tüm saflığı ile muhafaza edip, çağdaş Türk

şairlerinin aksine şiirlerinde kullanma çabası içerisindedir. Dil konusuna bir kültür meselesi olarak yaklaşan Bakiler;"Kültür bir milletin şah damarıdır ve kültür denilince bir milletin konuşmuş olduğu dil, mensup olduğu inanç ve o milletin gelenek görenekleri, güzel sanatları anlaşılır. Kültür ayrı dil ayrı diye bir tasnif yoluna gidemeyiz katiyen."(5) diyerek dilin önemini belirtmiştir. Yine, Bakiler aynı konuda dili "milli kültürümüzün ve bizi millet olma şuuru etrafında birleştiren manevî değerlerimizin birinci basamağı"(6) olarak görmektedir.

Yavuz Bülent Bakiler, kültür birliğimizin yanı sıra çok köklü bir kan bağımızın da olduğu, Türkiye dışında yaşayan ve sayılan yüz yirmi milyonu aşkın aynı dili, aynı dini, aynı ırkı paylaştığımız insanlarla da yakından ilgilenmiş, kültür birliğimizin tekrardan canlanması için çalışarak, çağdaş Türk şiirine yeni bir mahiyet kazandırmıştır. Bakiler'in dış Türklere karşı duyduğu samimî hisler, ırkçı bir anlayıştan çok farklı bir durumda değerlendirilmelidir. Medeniyetimizin derinliklerinde kader birliğimiz olan bu insanların, temel haklarının ellerinden alınarak, özgürlüklerinin kısıtlanması Bakiler'i derinden yaralamakta ve onu bu doğrultuda özverili olmaya zorlamaktadır. Şiirlerinde oldukça fâzla yer alan bu tem, Bakiler'in nesirlerinin de ana konusunu teşkil eder.

"Bir gece Kerkük'te vurdular beni Geçti sokaklardan bir kızıl ordu
İslam'ı ve Türk'ü vuruyordu kurşunlar Peygamber kabrinde
ağlıyordu"

(Kerkük Ağıtı / Yalnızlık / s 60)

diyen Bakiler, Türklere yapılan zulüm karşısında derinden yaralanan bir kalple, duygularını dizelere dökmektedir. Şairin "Kızıl Ordu" diye nitelendirdiği, Irak'ın sosyalist rejimidir. Irak devletinin yapmış olduğu bu zulüm, İslâm'ı da vurmakta ve peygamber bile kabrinde ağlamaktadır. Bakiler, Türklerin yaşadığı bu topraklara öylesine bağlıdır ki; buraları yaşaması için en önemli bir uzvu olan "şahdamarı" gibi görür ve bu topraklara, Yakup Peygamberin yıllarca oğlu Yusuf Peygambere duymuş olduğu hasrete eş bir hasretlik çeker. Bakiler bu duygusunu dizelerinde şöyle dile getirir;

"Azerbaycan yüreğimde bir şahdamardır Ben Yakup gibiyim uzun yıllardır Onda
Yusuf umun kokusu vardır Ve hasret gönlümde, büyük Türkistan kadardır
Ayettir kitabımda, bayrağımda rüzgârdır Azerbaycan yüreğimde bir
şahdamardır"

(Azerbaycan Yüreğimde Bir Şahdamardır / Seninle / s 51)

Üslûbunu temiz İstanbul Türkçe'sine göre oluşturan Yavuz Bülent Bakiler, Türkçe'ye duyduğu derin his ve alaka, onu en iyi şekliyle kullanma isteği ve bu istekten kaynaklanan kendini bulmuş bir edebi kişilik ile,güçlü bir yazım tekniği oluşturmuştur. Uydurma dille ortaya konan eserlere "eser" denemeyeceğini, bunlara eser dense bile bunların toplumun beklentilerine cevap veremeyeceğini ifade eden Bakiler, gerek şiirlerine seçmiş olduğu konular itibarîyle gerekse yüreğinin ta derinliklerinden gelen coşkun bir söyleyiş tarzıyla çağdaş Türk şiiri içerisinde müstesna bir yere sahiptir.

NOTLAR

1) Ahmet ERSÖZ, "İşte Yazarlarımız; Yavuz Bülent Baküer'le Bir Söyleşi" Zaman Gzt. 6.8.1988
2) Ahmet KABAKLI, Türk Edebiyatı Tarihi. Cilt 3, TEV yay. 4.Baskı, 1966, s 592
3) Tûk Dili Ve Edebiyatı Ansiklopedisi Cilt 1, Dergâh yay. 1977, s 303
4) Dilek ELÇİN, "Şair Yavuz Bülent BaküerTe Bir Konuşma", Türk Kültürü. Yıl 14, Sayı 160, Şubat 1976
5) İbrahim TÜZER,"Yavuz Bülent Baküer İle Bir Söyleşi", Fırat Üni. Fen-Edeb. Fak. Türkoloji Böl. Lisans Tezi, s 68, Elâzığ 1999
6) Yavuz Bülent Bakiler'in Dil Anketine Verdiği Cevaplar, Türk Edebiyatı. Sayı 108, Ekim 1982